

Mn Services Vermogensbeheer B.V.

Jaarrekening 2017

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

Bestuursverslag.....2

JAARREKENING

Balans per 31 december 2017 13

Winst- en verliesrekening over 2017 15

Grondslagen voor de financiële verslaggeving.....16

Toelichting op de balans per 31 december 2017.....20

Toelichting op de winst-en verliesrekening over 2017.....25

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bepalingen.....29

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....30

COLOFON

31

BESTUURSVERSLAG

BESTUURSVERSLAG

Algemene beschouwing

Mn Services Vermogensbeheer B.V., handelend onder de naam MN Vermogensbeheer, statutair en feitelijk gevestigd te Den Haag, ondersteunt pensioenfondsen en institutionele partijen op resultaatgerichte wijze bij het uitvoeren van hun taken.

MN Vermogensbeheer biedt opdrachtgevers een transparant en innovatief dienstenpakket op het gebied van bestuursondersteuning en vermogensbeheer. Bij MN is de kennis van pensioenuitvoering en vermogensbeheer gebundeld. Dat maakt dat MN in staat is om haar opdrachtgevers ook actief te ondersteunen met werkzaamheden die net buiten de traditionele vermogensbeheertaken liggen. Hierbij kan gedacht worden aan ondersteuning bij werkzaamheden van het bestuursbureau, het uitvoeren van een ALM of periodieke berekeningen van het Vereist Eigen Vermogen. Het operationele model van MN, waarbij beleggingen regel voor regel in het beheersysteem worden vastgelegd, maakt het mogelijk om bijvoorbeeld ook compliance monitoring uit te voeren en gedetailleerde (risico)rapportages te leveren.

Op basis van de beleggingsbeginselen (Investment Beliefs) en de uitvoerings- en risicomanagementbeginselen van onze opdrachtgevers wordt er een ‘Strategisch Beleggingskader’ opgesteld. Dit beleggingskader is ontwikkeld als een besluitstructuur die naadloos aansluit bij de bestuur omgeving en de governance van de pensioenfondsen. Het is een hulpmiddel om besluitvorming en uitvoering tussen belanghebbenden (bestuur, beleggingscommissie, fiduciair manager, externe betrokken partijen) op een heldere en consistente wijze te ondersteunen.

MN Vermogensbeheer beheert een vermogen van circa 129,0 miljard euro per 31 december 2017, waarvan 4,8 miljard euro via Mn Services Fondsenbeheer B.V. (MN Fondsenbeheer) wordt beheerd. Ze biedt haar opdrachtgevers de volgende producten en diensten aan:

- uitvoering van ALM studies;
- advisering over beleggingsstrategie;
- beheer en beleggen van het integrale vermogen;
- specialistische mandaten;
- performancemeting;
- risicomanagement/risicomonitoring;
- beleggingsadministratie en rapportage en
- rapportages aan en overleg met toezichthoudende instanties.

Belangrijke wijzigingen in 2017

MN heeft in 2017 belangrijke stappen gezet om de vermogensbeheerorganisatie efficiënter, slagvaardiger en toekomstbestendiger te maken.

In 2017 is gewerkt aan de invulling van een modern, strategisch beleggingskader, dat in de voorafgaande jaren door MN en haar opdrachtgevers is ontwikkeld. In dit model staat de beleggingsdoelstelling - gedefinieerd als een te behalen overrendement boven de verplichtingen - bovenaan en wordt de invulling daarvan gekaderd door de samen met opdrachtgevers vastgestelde beleggingsbeginselen, uitvoeringsbeginselen en risicomanagementbeginselen. In 2017 zijn de beleggingsportefeuilles en rapportages hieromtrent verder in lijn gebracht met dit strategisch beleggingskader. Productstrategieën werden verder ontwikkeld, zodat deze nog beter aansluiten bij het langetermijnperspectief van onze opdrachtgevers en haar deelnemers en de uitlegbaarheid van beleggingskeuzes is verder vergroot. Ook zijn er stappen gezet om het maatschappelijk verantwoord beleggen verder te integreren.

Het contract van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT) is per 1 januari 2017 omgezet van

Mn Services N.V. naar Mn Services Vermogensbeheer B.V.

Op 21 december 2016 heeft bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche het contract met MN per 1 januari 2017 opgezegd. In de loop van 2017 zijn de vermogensbeheerdiensten voor deze opdrachtgever beëindigd. Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (SPUN) heeft besloten om het zelfstandig bestaan te beëindigen en het vermogen via een collectieve waarde overdracht onder te brengen bij De Nationale APF. SPUN heeft per 31 december 2017 de Fiduciaire Beheer Overeenkomst met MN beëindigd.

Per 1 januari 2017 heeft Pensioenfonds Hunter Douglas zich aangesloten bij de Stichting Pensioenfonds van de Metalektro (PME).

Belangrijkste veranderprojecten

In 2017 is de afronding van het veranderprogramma “Excellent Vermogensbeheer” gerealiseerd. Het ging hier om de projecten:

- Front Office Tooling: door de implementatie van de Dimension Order Manager is er nu een gesloten keten van order executie, transactie verwerking en accounting gerealiseerd.
- Bij het project Harmoniseren Rapportages heeft het onderdeel Doeltreffende Rapportages geresulteerd in een eenvoudiger, zuivere rapportage aan de opdrachtgevers.
- Om de communicatie naar de opdrachtgevers te verbeteren is er gestart met het vervangen van het Fondsportaal om een modern digitaal communicatieplatform te realiseren. Dit platform is in januari 2018 opgeleverd.
- Voor het kunnen leveren van een juiste performance attributie is er een performance measurement systeem, Pearl geïmplementeerd. Daarnaast is het systeem geschikt gemaakt ook voor equity attributie. Het platform is in februari 2018 opgeleverd.

Het grootste project voor MN Vermogensbeheer voor 2017 is het kunnen voldoen aan de MIFID II regelgeving. Door een gedegen project aanpak is er met 120 medewerkers in een groot aantal teams gewerkt aan:

- Transaction reporting
- Post trade transparency
- Record keeping
- Research unbundling
- Product governance
- Vakbekwaamheidseisen

MN is op 3 januari 2018 MIFID II compliant geworden.

Ter voorbereiding op 2018 is er gewerkt aan een studie voor de illiquide administratie (TOMI) en het realiseren van de Net Asset Value (NAV) op dag-basis.

Juridische structuur

MN Vermogensbeheer is opgericht 19 oktober 2001, statutair gevestigd te Den Haag met adres: 2595 AK Den Haag, Prinses Beatrixlaan 15 en is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 27245360.

MN Vermogensbeheer maakt deel uit van de MN groep. De indirecte aandeelhouders (certificaathouders) van MN zijn: Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT) en Stichting Pensioenfonds van de Metalektro (PME). Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij is rechtstreeks aandeelhouder van MN.

MN Vermogensbeheer en MN Services N.V. (MN) hebben in een service overeenkomst afspraken vastgelegd over de wederzijdse rechten en verplichtingen. Op basis van deze service overeenkomst geldt het volgende:

- MN stelt haar administratieve apparaat en werknemers ter beschikking aan MN Vermogensbeheer;
- MN Vermogensbeheer betaalt MN een vergoeding ter grootte van het resultaat van MN Vermogensbeheer.

Bestuur

De bestuurders van de vennootschap, de heer Cartigny en Van de Kieft, maken beiden tevens deel uit van het Executive Committee van de moedermaatschappij MN. Met de samenstelling van het Executive Committee wordt rekening gehouden met het vereiste van een evenwichtige man/vrouw verdeling. Dit vertaalt zich niet noodzakelijkerwijs in dezelfde man/vrouw verdeling in het bestuur van MN Vermogensbeheer, gezien het beperktere aantal bestuursleden.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

De opdrachtgevers en cliënten van vermogensbeheer bepalen samen met MN het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen.

Een van de grote maatschappelijke uitdagingen is klimaatverandering. MN en haar opdrachtgevers hebben ervoor gekozen om een voortrekkersrol te nemen in het omgaan hiermee. Een ordentelijke en sociaal inclusieve transitie naar een economie die in overeenstemming is met de klimaatdoelstellingen van Parijs is volgens ons de beste manier om verliezen te minimaliseren en rendement te maximaliseren. Elk ander scenario is financieel onaantrekkelijk en niet in het belang van deelnemers van pensioenfondsen. MN en haar opdrachtgevers dragen daarom actief bij aan het inzichtelijk maken en mitigeren van deze risico's. Zo hebben we in 2017 bijgedragen aan de totstandkoming van een rapportageraamwerk van de Task Force on Climate-related Financial Disclosure (TCFD). Aan de hand van de TCFD-rapportage kunnen bedrijven en beleggers rapporteren over de kansen en risico's die ontstaan door klimaatverandering. Ook kunnen zij aangeven hoe zij hier mee omgaan. Dit vrijwillige raamwerk geniet internationaal draagvlak. MN en haar opdrachtgevers steunen dit raamwerk.

MN is ervan overtuigd dat verantwoord beleggen integraal onderdeel is van de fiduciaire verantwoordelijkheid. Allereerst omdat MN de zorg voor de wereld waarin mensen met pensioen gaan vindt horen bij de zorgplicht van goed pensioenbeheer. MN gelooft ook dat verantwoord beleggen en financieel rendement met elkaar in lijn zijn, en wil daarom in lijn met de rendementsdoelstelling gedegen onderzoek doen naar en rekening houden met factoren van milieu, samenleving en goed ondernemingsbestuur bij investeringen.

MN is sinds 2009 ondertekenaar van de door de Verenigde Naties gesteunde Principles for Responsible Investment (PRI). Op basis van de principes van de PRI heeft MN tien leidende beginselen voor verantwoord beleggen en ondernemen opgesteld, die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van MN. Het verantwoord beleggingsbeleid wordt uitgevoerd door middel van vier pijlers: uitsluiting, ESG-integratie, actief aandeelhouderschap en positieve impact.

Uitsluiting

MN sluit ondernemingen uit als zij vindt dat de investering niet verantwoord is omdat de aard van hun producten of diensten in strijd is met internationale verdragen. Daarnaast belegt MN niet in staatsobligaties van een land dat onderhevig is aan internationale sancties. MN heeft in 2017 een totaal van 12 landen en 31 bedrijven uitgesloten. Vorig jaar waren er 27 bedrijven uitgesloten.

Integratie ESG-criteria

MN houdt bij de investeringen die worden gedaan rekening met de milieu, en sociale aspecten en criteria voor goed bestuur (ESG-criteria). Met deze criteria wordt rekening gehouden in de hele beleggingsketen. Dat betekent dat deze criteria bij alle afwegingen worden meegenomen: van de beleggingsstrategie tot de uitvoering bij actieve beleggingsbeslissingen en het toezicht op en rapportage over interne en externe vermogensbeheerders.

Actief aandeelhouderschap

Beleggen in ondernemingen brengt bepaalde rechten en plichten met zich mee. MN geeft inhoud aan die verantwoordelijkheid met de volgende instrumenten:

- Voeren van een dialoogprogramma (engagement) om lange termijn waardecreatie te stimuleren op de thema's energietransitie, mensenrechten en beloningen;
- Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
- Bereid zijn tot het nemen van juridische stappen als er sprake is van beleggingsverliezen ten gevolge van wanbeleid van het bestuur van de onderneming.

Positieve impact

Impactbeleggen is een beleggingsaanpak gericht op het oplossen van maatschappelijke problemen. Voor zowel PMT als PME heeft MN de opdracht om te zoeken naar dit type investeringen. Voor PME heeft MN in 2017 € 225 miljoen geïnvesteerd in fondsen gericht op duurzame infrastructuur voor energie, een bedrijfsleningenfonds en het verstrekken van kapitaal aan start-ups. Voor PMT zoekt MN naar investeringen binnen de thema's betaalbare huur, toegang tot financiering, klimaattransitie en circulaire economie.

Klimaat

Klimaatverandering is een fundamentele economische transitie die bijna elke sector waarin MN belegt raakt en heeft dus significante financiële consequenties voor de risico-rendement verhoudingen van onze beleggingen. Het goed inspelen op de kansen en risico's van klimaatverandering is een belangrijk onderdeel van de fiduciaire verantwoordelijkheid van MN. MN zal het bewustzijn over klimaat bij externe managers vergroten en hen verantwoordelijk stellen voor het inzichtelijk en meetbaar maken van de CO2-uitstoot in hun portefeuilles (zie ESG-integratie).

Voor een verdere toelichting en de resultaten betreffende maatschappelijk verantwoord beleggen wordt verwezen naar het MN jaarverslag 2017.

Gedragscodes

MN verlangt van haar medewerkers een hoog norm en waardebesef. Om hieraan richting te geven is de Gedragscode en Interne Regelingen (hierna: gedragscode) opgesteld. Doel van de gedragscode is waarborgen te treffen voor:

- het naleven van geldende wet- en regelgeving;
- het voorkomen dat zaken worden gedaan met (rechts)personen die zich bezighouden met verboden of maatschappelijk onaanvaardbaar geachte activiteiten;
- de zorgvuldige omgang met (gevoelige) informatie; en
- het voorkomen van vermenging van zakelijke belangen en privébelangen.

Door middel van het ondertekenen van een verklaring bevestigt elke medewerker op de hoogte te zijn van de inhoud van de gedragscode en zich daaraan te zullen conformeren. De Compliance Officer ziet toe op naleving van de gedragscode en wordt hierbij op het gebied van privé effectentransacties ondersteund door een locatiebank. MN Vermogensbeheer is bovendien lid van de Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS, www.dufas.nl); sinds 29 juni 2017 is de heer Cartigny lid van het bestuur van de DUFAS. DUFAS houdt zich onder andere bezig met het bevorderen van een integere bedrijfsvoering door onder meer het opstellen van gedragscodes en best practices.

Risicobeheersing

MN Vermogensbeheer neemt bewust en gecontroleerd exposure ten aanzien van risico's binnen haar werkzaamheden om een optimale balans tussen risico en rendement te behalen.

In een complexe omgeving met veranderende en aanvullende wet- en regelgeving (onder andere MIFIDII, Solvency II en GDPR) beschikt MN Vermogensbeheer over een stabiel risicoprofiel. Onder andere op grond van bovenstaande is vastgesteld dat het risicoprofiel 2017, vergelijkbaar is aan het profiel van 2016. Hierbij moet men rekeninghouden met kleine nuance verschillen, waarin de onderliggende risico's ten aller tijde voldoende gemitigeerd zijn geweest.

MN Vermogensbeheer beschouwt een deugdelijk en robuust risicomanagement als een voorwaarde voor een goede interne beheersing. Eveneens is het een voorwaarde voor het behouden van het vertrouwen van opdrachtgevers in het door hen aan ons uitbestede vermogensbeheer.

Risicobereidheid

Het gecontroleerd nemen van risico's is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van MN Vermogensbeheer. MN Vermogensbeheer steekt de bedrijfsvoering op deze manier in om toegevoegde waarde te creëren voor stakeholders. MN Vermogensbeheer heeft een lage risicobereidheid en hanteert als uitgangspunt alleen risico's te nemen die de organisatie goed begrijpt en die de organisatie adequaat kan beheersen.

Het senior management van MN betreft de risicobereidheid van MN Vermogensbeheer bij de evaluatie van de strategische alternatieven, formuleert hierbij behorende beheersdoelstellingen en ontwikkelt een mechanisme om verbonden risico's te beheersen. De risico- en control functies en Internal Audit dragen zorg voor een onafhankelijke toets op het functioneren van dit framework en rapporteren hierover aan het Executive Committee en Auditcommissie van de Raad van Commissarissen.

Risicokapitaal

Het is van belang dat MN voor de financiële gevolgen van risico's binnen de verschillende entiteiten adequaat gekapitaliseerd is. Voor MN Vermogensbeheer dient dit volgens het Internal Capital Adequacy Assessment Process, oftewel ICAAP, te gebeuren. In dit kader is het noodzakelijk geachte kapitaal conform de prudentiële kapitaalvereisten van de toezichthouder vastgesteld, voortvloeiend vanuit het Besluit prudentiële regels Wft.

Het kapitaal is in december 2017 met € 2,0 mln. opgehoogd door middel van een agiostorting. Het eigen vermogen per ultimo 2017 wordt hiermee toereikend geacht, mede gelet op de aard en omvang van de bedrijfsactiviteiten en de gekozen risicobereidheid.

Risicoclassificatie en toelichting

MN, die haar middelen ter beschikking stelt van MN Vermogensbeheer, heeft voor een adequate risicobeheersing van haar bedrijfsvoering, de verschillende risico's gecategoriseerd conform de Risk Taxonomie. De risicoclassificatie sluit op hoofdlijnen aan op het Handboek FIRM (Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode), zoals ontwikkeld en uitgebracht door De Nederlandsche Bank. De keuze van de categorieën van ondernemingsrisico's is gebaseerd op de meest voorkomende risico's zoals deze worden waargenomen door MN.

Hierna wordt ingegaan op de specifieke risico's voor MN Vermogensbeheer. Voor de beschrijving van de financiële risico's wordt verwezen naar de jaarrekening.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico dat de systemen of procedures niet naar behoren functioneren als gevolg van menselijk of technisch falen.

IT-risico (onderdeel van het operationeel risico) is het risico op het gebied van bedrijfsprocessen en informatievoorziening als gevolg van het onvoldoende ondersteunen en/of beveiligen ervan door IT.

Risicobereidheid: Laag

Impact bij manifesteren van risico: Integriteit van de systemen en of processen komt in gevaar, waardoor niet meer vertrouwd kan worden op de juistheid en volledigheid van de gegevensverwerking.

Beheersmaatregelen: De jaarlijkse update van het Control Framework (inclusief IT controls) en het periodiek testen van de werking daarvan, waarvan vastlegging in ISAE rapportages. Daarnaast MN heeft een uitwijkmogelijkheid met een externe partij geregeld, zodat bij uitval van de primaire bedrijfsprocessen

de dienstverlening aan onze opdrachtgevers voortgezet kan worden.

Modelrisico

Modelrisico is het risico dat de (toekomstige) financiële positie van opdrachtgevers verkeerd wordt ingeschat als gevolg van een modelleerfout of parameterfout.

Risicobereidheid: Laag

Impact bij het manifesteren van risico: Verkeerde inschatting van toekomstige financiële posities van opdrachtgevers.

Beheersmaatregelen: De inrichting van een Governance Framework. Dit framework is een verzameling van samenhangend beleid en procedures dat de life cycle van een risicomodel beheert.

Reputatie risico

Het reputatierisico is een afgeleid risico dat ontstaat wanneer MN Vermogensbeheer operationele fouten maakt bij de uitvoering van de uitbestede diensten van opdrachtgevers.

Risicobereidheid: Laag

Impact bij het manifesteren van risico: Het reputatierisico manifesteert zich wanneer belanghebbende partijen of de buitenwereld kennis hiervan nemen en er een groot belang aan hechten.

Beheersmaatregelen: Het opstellen van beleid onder andere op de VN-principes voor verantwoord beleggen (UNPRI).

Compliance risico

Compliance risico is het risico van niet naleven van (interne en externe) wet- en regelgeving alsmede van niet naleven van ethische standaarden.

Risicobereidheid: Laag

MN streeft ernaar om volledig compliant te zijn aan de van toepassing zijnde wetgeving, zoals de Wet op het financieel toezicht en de Wet bescherming persoonsgegevens.

Impact bij het manifesteren van risico: Mogelijke gevolgen van onder andere ontevreden cliënten, reputatieschade en boetes van de toezichthouder.

Beheersmaatregelen: De vorming van een Werkgroep wet- en regelgeving, waar de afdelingen Juridische Zaken, Advies & Actuarieel en Compliance deel van uitmaken. Compliance bewaakt vervolgens dat relevante wet- en regelgeving tijdig wordt geïmplementeerd door de verschillende business units. Het mandaat dat zij daarbij heeft, is vastgelegd in de Risk & Compliance Charter.

Frauderisico

Frauderisico is het risico dat ontstaat als door menselijk toedoen, willens en wetens handelingen verricht worden, met als doel zichzelf of anderen te bevoordelen, op een manier die in strijd is met interne richtlijnen, wetgeving of bedrijfsethiek.

Risicobereidheid: Laag

Impact bij manifesteren van risico: Ongeautoriseerde transacties met alle gevolgen van dien.

Beheersmaatregelen: Het opstellen van fraudebeleid dat door het Executive Committee is goedgekeurd. Dit beleid is ook van toepassing op alle onderliggende entiteiten, zoals MN Vermogensbeheer. Hierin wordt onder andere voorgeschreven dat het management een jaarlijkse frauderisicobeoordeling uitvoert.

Sustainability risico

Dit is het risico dat ontstaat als gevolg van onverantwoord maatschappelijk ondernemen. Dit betekent dat een organisatie naast het streven naar winst (profit) ook rekening houdt met het effect van de activiteiten op het milieu (planet) en oog heeft voor menselijke aspecten binnen en buiten de organisatie (people).

Risicobereidheid: Laag

Impact bij manifesteren van risico: Dit kan zich manifesteren als MN Vermogensbeheer een MVO-visie en -aanpak zou volgen die niet aansluit bij de wensen van haar stakeholders.

Beheersmaatregelen: MVO beleid

ISAE 3402 processen

Om een goede invulling te geven aan de uitbesteding van de activiteiten door de opdrachtgever aan MN Vermogensbeheer verschaft MN over de vermogensbeheeractiviteiten jaarlijks een ISAE 3402 type II rapportage inclusief mededeling van de onafhankelijke accountant. De opdrachtgevers krijgen hiermee zekerheid over de opzet, bestaan en werking van de beschreven beheersmaatregelen. De belangrijkste primaire bedrijfsprocessen van MN Vermogensbeheer worden door deze verklaring afgedekt.

Risicobeheersing binnen MN Vermogensbeheer is gebaseerd op de principes van deugdelijk bestuur zoals geformuleerd in de Nederlandse Corporate Governance Code en op het COSO-framework.

Three Lines of Defence

MN Vermogensbeheer maakt gebruik van het administratieve apparaat en medewerkers van MN. Voor de bewaking van risico's hanteert MN het "Three Lines of Defence"-model.

De operationele bedrijfsonderdelen / business units (eerste risicobeheersingslijn), waaronder MN Vermogensbeheer, zijn primair verantwoordelijk voor de adequate beheersing van de risico's gerelateerd aan de bedrijfsvoering in het betreffende bedrijfs onderdeel. De ondersteunende risico- en control functies zijn in de tweede lijn gepositioneerd, onafhankelijk ten opzichte van de operationele bedrijfsonderdelen. De afdeling Internal Audit is als derde beheersingslijn onafhankelijk gepositioneerd ten opzichte van zowel de eerste als de tweede beheersingslijn.

Het Executive Committee heeft bepaalde risicomanagementbeslissingen gedelegeerd binnen de MN-organisatie aan verschillende comités (comité framework), waarin zowel de eerste als (onafhankelijk gepositioneerde) tweede lijn vertegenwoordigd zijn. MN Vermogensbeheer steunt in belangrijke mate op deze comité structuur.

Financiële gang van zaken

Over het boekjaar 2017 bedraagt het netto resultaat van MN Vermogensbeheer € 83.657 negatief (2016: € 25.226 negatief). Het netto resultaat wordt onttrokken aan het eigen vermogen.

Het eigen vermogen van MN Vermogensbeheer bedraagt per 31 december 2017 € 17.787.036. Het wettelijk vereiste kapitaal bedraagt €14.434.089. Dit betekent dat het eigen vermogen van MN

Vermogensbeheer voldoet aan de gestelde eisen.

De reguliere omzet van MN Vermogensbeheer is in het boekjaar 2017 uitgekomen op 75,4 miljoen euro (2016: 38,8 miljoen euro). De stijging ten opzichte van 2016 wordt voornamelijk verklaard door de omzetting van het vermogensbeheercontract van het Pensioenfonds Metaal en Techniek van MN naar MN Vermogensbeheer per 1 januari 2017.

MN Vermogensbeheer betaalt aan MN een vergoeding voor de beschikbaarstelling van het administratieve apparaat en werknemers welk benodigd is voor de uitvoering van de dienstverlening vermogensbeheer. In 2017 bedroeg deze vergoeding 75,5 mln euro (2016: 38,8 mln euro).

Analyse van de financiële positie

De liquiditeitspositie (€ 21,8 mln) van MN Vermogensbeheer is voldoende. Ondanks dat MN Vermogensbeheer over € 14,4 mln niet vrij kan beschikken heeft zij voldoende werkkapitaal om aan de korte en lange termijnverplichtingen te kunnen voldoen.

De vennootschap is voldoende solvabel. De solvabiliteitspositie is ten opzichte van 2016 gestegen van 39% naar 49%. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de agiostorting van € 2.000.000 per eind december 2017.

Vooruitblik

Voor het boekjaar 2018 staan de volgende mutaties gepland:

- Per 1 januari 2018 zal Stichting Pensioenfonds Koninklijke Ten Cate zich aansluiten bij het bedrijfstakpensioenfonds Mitt.
- Per 1 januari 2018 zal Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland overgaan van een zelfstandig pensioenfonds naar een Algemeen Pensioenfonds (APF). Hiermee komt er een einde aan de samenwerking tussen pensioenfonds Unisys en MN.

Op 1 januari 2018 is de nieuwe tarievenstructuur gelanceerd voor de fondsklanten van MN (alle vermogensbeheer klanten van MN behalve PMT en PME). In de nieuwe tarievenstructuur wordt de vaste fiduciair management vergoeding gehandhaafd en wordt de oude 'vermogensbeheer vergoeding' opgeknipt in een 'productvergoeding' en een 'vermogensbeheer vergoeding'. Met deze wijziging wordt duidelijk inzichtelijk gemaakt welke vergoedingen voor MN zijn en welke voor derden. Dit is ook de transparantie waar de markt om vraagt.

De nieuwe structuur is ontwikkeld op basis van eenduidige principes en uitgangspunten. Het biedt onze klanten uitlegbare en transparante vergoedingen. Bij het tot stand komen van de tarieven is zowel intern gekeken naar de kosten (op basis van het Activity Based Costing model) als extern naar marktconformiteit. Vanaf 1 januari 2018 worden de vergoedingen van MN en van de externe managers op dagbasis geboekt in de beleggingsproducten en op klantniveau. Hierdoor hebben onze opdrachtgevers inzicht in de ontwikkeling van de waarde van hun beleggingsportefeuilles, voor en na kosten. Met deze structuur loopt MN voorop in de vermogensbeheermarkt voor pensioenfondsen. Tevens wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan wat de toezichthouder verlangt op het vlak van kostentransparantie.

In 2018 zal MN Vermogensbeheer de haalbaarheid bekijken van een mogelijke fusie met MN Fondsenbeheer. Dit is een andere dochtermaatschappij van MN, welke een AIFMD-vergunning heeft voor het beheer van het Mn Services Levensloop Fonds en de MN beleggingsfondsen. Met als beoogd effect het vereenvoudigen van de groepstructuur van MN door:

- het onderbrengen van de vermogensbeheeractiviteiten van MN Vermogensbeheer (MiFID activiteiten) bij

MN Fondsenbeheer. Daarvoor dient de AIFMD vergunning van MN Fondsenbeheer te worden uitgebreid met zogenaamde 'MiFID nevendiensten';

- MN Fondsenbeheer en MN Vermogensbeheer samen te voegen door middel van een juridische fusie, met MN Fondsenbeheer als overblijvende vennootschap. MN Fondsenbeheer kan met de uitgebreide AIFMD-vergunning zowel de beheer- als vermogensbeheeractiviteiten verrichten. De MiFID-vergunning van MN Vermogensbeheer 'vervalt'.

MN Vermogensbeheer maakt gebruik van de diensten van MN waarvoor een vergoeding wordt betaald. Hieronder valt ook de ter beschikking stelling van de diensten van het personeel.

Voor een diepgaandere vooruitblik ten aanzien van investeringen en ontwikkelingen ten aanzien van het aantal FTE, wordt verwezen naar het MN jaarverslag.

Den Haag, 16 april 2018,

Was getekend

Was getekend

drs. L.C. van de Kieft RC MAC

drs. G.E.M. Cartigny

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(vóór voorstel resultaatbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Activa				
Vaste activa				
<i>Financiële vaste activa</i>				
Overige vorderingen	1	1.399.853	710.220	
Som der vaste activa		1.399.853	710.220	
Vlottende activa				
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>				
Vorderingen op opdrachtgevers	2	13.373.187	15.212.024	
Overlopende activa	3	-	3.412	
		13.373.187	15.215.436	
<i>Liquide middelen</i>	4			
Banktegoeden		21.850.257	24.703.390	
Som der vlottende activa		35.223.444	39.918.826	
Totaal activa		36.623.297	40.629.046	

		31 december 2017		31 december 2016	
		€	€	€	€
Passiva					
<i>Eigen vermogen</i>					
	5				
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal	6	50.000		50.000	
Agioreserve	7	17.650.000		15.650.000	
Overige reserve	8	170.693		195.918	
Resultaat boekjaar		-83.657		-25.226	
			17.787.036		15.870.692
<i>Voorzieningen</i>					
Overige voorzieningen	9		250.000		-
<i>Kortlopende schulden</i>					
Schulden aan leveranciers		206.298		-	
Schulden groepsmaatschappijen	10	5.691.056		4.676.785	
Overige schulden en overlopende passiva	11	12.688.907		20.081.569	
			18.586.261		24.758.354
Totaal passiva			36.623.297		40.629.046

Bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans.

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2017

		2017		2016	
		€	€	€	€
Omzet	12	76.034.178		38.982.987	
Kostprijs van de omzet	13	-75.503.355		-38.755.842	
Bruto marge			530.823		227.145
Algemene beheerskosten	14		530.823		227.145
Bedrijfsresultaat			-		-
Rentelasten en soortgelijke kosten			-111.543		-33.634
Resultaat voor belastingen			-111.543		-33.634
Belastingen	15		27.886		8.408
Resultaat na belastingen			-83.657		-25.226

Bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de winst- en verliesrekening.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfsnummer handelsregister

Mn Services Vermogensbeheer B.V. is feitelijk en statutair gevestigd op Beatrixlaan 15, 2595 AK te Den Haag en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 27245360.

Algemene toelichting

Belangrijkste activiteiten van rechtspersoon

Mn Services Vermogensbeheer B.V., handelend onder de naam MN Vermogensbeheer, maakt deel uit van de groep waarvan Mn Services N.V. (MN) aan het hoofd staat. MN Vermogensbeheer staat bij de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 27245360. Activiteiten bestaan voornamelijk uit bestuursondersteuning en vermogensbeheer ten behoeve van pensioenfondsen. MN Vermogensbeheer heeft een MIFID II vergunning op grond van artikel 2:96 Wft voor het verlenen van beleggingsdiensten.

Groepsverhoudingen

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Mn Services Vermogensbeheer B.V. behoort tot een groep. Aan het hoofd van deze groep staat Mn Services N.V. te Den Haag. De jaarrekening van Mn Services Vermogensbeheer B.V. is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Mn Services N.V. te Den Haag, de plaats waar afschriften van de geconsolideerde jaarrekening zijn te verkrijgen.

Transacties met verbonden partijen

Informatieverschaffing over transacties met verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Mn Services Vermogensbeheer B.V. of de moedermaatschappij van Mn Services Vermogensbeheer B.V. en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schattingen

Informatieverschaffing over schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de vennootschap zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten. De volgende post bevat schattingen:

- Voorzieningen

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de reële waarde, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar. In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Stelselwijzigingen

Informatieverschaffing over stelselwijzigingen

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Omrekening van vreemde valuta

Omrekening van vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Mn Services Vermogensbeheer B.V.

Omrekening van vreemde valuta voor de balans

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

Omrekening van vreemde valuta voor de winst-en-verliesrekening

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen, wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting onder de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de toelichting per balanspost.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

De vorderingen uit hoofde van het samenwerkingsverband worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. Indien hier sprake van is, vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde.

Over 2017 waren er geen aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Overlopende activa

Overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Na eerste verwerking worden de overlopende activa gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover niet anders vermeld, staan de liquide middelen ter vrije beschikking van de vennootschap.

Overige voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. De risico's en verplichtingen zijn in rechte afdwingbaar of betreffen een feitelijke verplichting, waarvan de omvang op redelijk betrouwbare wijze kan worden geschat en waarbij uitstroom van liquide middelen noodzakelijk is. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen of de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting nodig zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Omzetverantwoording

Onder de omzet wordt verstaan de aan derden gefactureerde dan wel te factureren bedragen inzake financiële en zakelijke dienstverlening, exclusief omzetbelasting. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Kostprijs van de omzet

Onder de kostprijs van de omzet wordt verstaan de in rekening gebrachte uitvoeringskosten vermogensbeheer. Deze worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overige bedrijfskosten

Onder algemene beheerskosten worden die kosten verstaan die ten laste van het jaar komen, en die niet

direct aan de kostprijs van de geleverde diensten zijn toe te rekenen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa.

Rentelasten en soortgelijke kosten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

Belastingen over de winst of het verlies

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening. De vennootschap maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid met MN en met MN Fondsenbeheer. Bij de berekening van de vennootschapsbelasting wordt bij het groepshoofd MN rekening gehouden met permanente en tijdelijke verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening en waarbij de actieve belastinglatenties (indien van toepassing) slechts worden gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

Voor het kasstroomoverzicht wordt verwezen naar de vrijstelling conform RJ 360.104. Het kasstroomoverzicht is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Mn Services N.V.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

Activa

Vaste activa

Financiële vaste activa

1 Overige vorderingen

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>Vordering uit hoofde van het samenwerkingsverband Bovemij</i>		
Stand per 1 januari		
Hoofdbedrag	1.049.789	1.025.807
Afwaardering vordering	-339.569	-280.519
	<u>710.220</u>	<u>745.288</u>
Boekwaarde per 1 januari	710.220	745.288
Mutaties		
Beleggingsresultaat boekjaar	385.255	102.399
Waarde veranderingen voorziening	304.378	-20.162
Ontvangst gerealiseerd beleggingsresultaat	-	-117.305
	<u>689.633</u>	<u>-35.068</u>
Saldo mutaties	689.633	-35.068
Stand per 31 december		
Hoofdbedrag	1.399.853	1.049.789
Afwaardering vordering	-	-339.569
	<u>1.399.853</u>	<u>710.220</u>
Boekwaarde per 31 december	1.399.853	710.220

De vordering uit hoofde van het samenwerkingsverband Bovemij heeft betrekking op beleggingsresultaten volgens de vermogensbeheerovereenkomst tussen Bovemij en MN Vermogensbeheer. Jaarlijks verantwoordt MN 50% van het per saldo positieve beleggingsresultaat (ongerealiseerd en gerealiseerd). De vergoeding van Bovemij aan MN wordt definitief bepaald aan het einde van een 5 jaars periode (voor het eerst eind 2017), op basis van het cumulatieve saldo van het beleggingsresultaat over die periode. Aangezien het beleggingsresultaat is vastgesteld, is de afwaardering van de vordering in het boekjaar 2017 vrijgevallen.

Vlottende activa

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
2 <i>Vorderingen op opdrachtgevers</i>		
Vorderingen op opdrachtgevers	13.373.187	15.212.024

De vorderingen bestaan uit gefactureerde en nog te factureren bedragen aan opdrachtgevers voor de diensten vermogensbeheer en overige gerelateerde werkzaamheden. De hoge post vorderingen op opdrachtgevers wordt met name veroorzaakt door de suppletie btw op de diensten vermogensbeheer en fiduciair management over 2016 en 2017. Het overleg met de Belastingdienst is nog niet afgerond. De vordering op opdrachtgevers, die tevens aandeelhouder zijn, bedraagt € 13,1 mln.

3 *Overlopende activa*

De overlopende activa hebben een looptijd korter dan één jaar.

4 *Liquide middelen*

MN Vermogensbeheer kan over een bedrag van € 14,4 mln niet vrij beschikken. Dit bedrag dient uit hoofde van de Wet op het financieel toezicht te worden aangehouden in verband met de kapitaalvereisten van de vennootschap. Daarboven houdt MN Vermogensbeheer een niet verplichte marktconforme buffer aan van € 2,2 mln (15%).

Passiva

5 Eigen vermogen

MN Vermogensbeheer heeft een kapitaal van € 17,8 mln. De omvang van dit kapitaal voldoet aan de kapitaalvereisten uit hoofde van de Wet op het financieel toezicht. De hoogte van dit kapitaal is in 2017 opnieuw vastgesteld, op basis van een grondige risico en scenario analyse.

Het ICAAP kapitaalbeslag is per 31 december 2017 vastgesteld op € 14,4 mln gebaseerd op de halfjaarlijkse toets per 30 juni 2017. Het aanwezige kapitaal bedraagt € 17,8 mln. Hiermee voldoet MN Vermogensbeheer aan de niet verplichte marktconforme buffer van 15%.

6 Geplaatst en gestort aandelenkapitaal

Het geplaatste kapitaal van € 50.000 is volledig volgestort, zijnde 50.000 aandelen van één euro. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 250.000 verdeeld over 250.000 gewone aandelen met een nominale waarde van één euro.

7 Agioreserve

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	15.650.000	8.250.000
Agiostorting door MN	2.000.000	7.400.000
Stand per 31 december	<u>17.650.000</u>	<u>15.650.000</u>

In 2017 is een agiostorting gedaan van € 2,0 mln door MN in MN Vermogensbeheer in verband met de verplichte kapitaalvereisten (2016: € 7.400.000).

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	195.918	190.622
Uit resultaatverdeling	-25.225	5.296
Stand per 31 december	<u>170.693</u>	<u>195.918</u>

Resultaat boekjaar

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	-25.226	5.296
Mutatie uit resultaatverdeling	25.226	-5.296
Resultaat boekjaar	-83.657	-25.226
Stand per 31 december	<u>-83.657</u>	<u>-25.226</u>

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016

De jaarrekening van 2016 is vastgesteld in de algemene vergadering van aandeelhouders gehouden op 9 mei 2017.

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft het resultaat toegevoegd aan de overige reserves.

Voorstel bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

Voorgesteld wordt het resultaat 2017 te onttrekken aan de overige reserves. Bestemming van het onverdeelde resultaat zal plaatsvinden in de algemene vergadering van aandeelhouders.

9 Overige voorzieningen

	2017	2016
	€	€
Overige voorzieningen		
Stand per 1 januari	-	112.500
Dotatie	250.000	-
Vrijval ten gunste van het resultaat	-	-52.500
	<u>250.000</u>	<u>60.000</u>
Uitgaven lopend boekjaar	-	-60.000
Stand per 31 december	<u>250.000</u>	<u>-</u>

De voorziening heeft betrekking op een claim die neergelegd is door een opdrachtgever. Ter hoogte van het eigen risico is een voorziening getroffen.

10 Schulden groepsmaatschappijen

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Rekening-courant MN	5.656.341	4.181.798
Rekening-courant MN Fondsenbeheer	34.715	494.987
	<u>5.691.056</u>	<u>4.676.785</u>

De post schulden aan groepsmaatschappijen betreft de rekening courant MN uit hoofde van in rekening gebrachte uitvoeringskosten en een rekening courant MN Fondsenbeheer welke is gebaseerd op de overeenkomst tot verrekening. Uit hoofde van deze overeenkomst die is ingegaan per 1 juli 2014 verplicht MN Fondsenbeheer zich om de rebates welke dienen te worden verrekend met de opdrachtgevers van MN Vermogensbeheer te voldoen aan MN Vermogensbeheer.

De looptijd van deze rekening couranten is korter dan één jaar. Over het (gemiddeld) saldo is geen rente verschuldigd en er zijn geen zekerheden gesteld.

11 Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vooruitgefactureerde omzet	9.150.000	17.169.548
Schulden aan opdrachtgevers	3.438.532	2.663.642
Te betalen toezichthouder	-	193.530
Schulden aan derde partij	-	-
Overig	58.993	54.849
Totaal	<u>12.647.525</u>	<u>20.081.569</u>

De post vooruitgefactureerde omzet betreft de voorschotten inzake de dienstverlening vermogensbeheer over het eerste kwartaal 2018.

Schulden aan opdrachtgevers betreffen de aan de opdrachtgevers terug te betalen rebates inzake de vermogensbeheeractiviteiten.

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. Over het (gemiddeld) saldo is geen rente verschuldigd. Ter zake van de schulden zijn geen zekerheden gesteld.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Fiscale eenheid

Vennootschapsbelasting

MN Vermogensbeheer maakt deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met MN en MN Fondsenbeheer, uit hoofde waarvan MN Vermogensbeheer hoofdelijk aansprakelijk is voor belastingschulden van de fiscale eenheid als geheel. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen van MN Vermogensbeheer en MN Fondsenbeheer worden in de balans van de moedermaatschappij opgenomen. Dit hangt samen met de gekozen wijze van verrekenen.

Omzetbelasting

De fiscale eenheid omzetbelasting bestaat uit Mn Services N.V., Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek, Mn Services Vermogensbeheer B.V. en N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen. De entiteiten behorend tot de fiscale eenheid zijn uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Tevens heeft MN een verzoek gedaan tot uitbreiding van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met MN Fondsenbeheer per 1 januari 2014. De belastingdienst heeft het verzoek afgewezen. Tegen dit besluit heeft MN bezwaar gemaakt. Discussiepunt betreft de economische verwevenheid. In afwachting van een uitspraak op bezwaar heeft MN geen omzetbelasting berekend over haar dienstverlening aan MN Fondsenbeheer. In de situatie dat MN Fondsenbeheer niet gevoegd wordt aan de fiscale eenheid is een btw-bedrag verschuldigd van € 4,6 mln. Deze omzetbelasting is voor MN Fondsenbeheer niet aftrekbaar.

Toelichting op de winst-en verliesrekening over 2017

12 Omzet

De omzet bestaat geheel uit levering van diensten en advies op het gebied van vermogensbeheer ten behoeve van opdrachtgevers. De omzet is geheel in Nederland gerealiseerd.

Onder de omzet is verantwoord € 689.634 inzake het beleggingsresultaat 2017 uit hoofde van het samenwerkingsverband Bovemij (2016: € 155.255).

Earn-outregeling MN UK

Per 1 oktober 2015 heeft MN haar activiteiten in de UK verkocht aan een derde partij. Er is een earn-outregeling van toepassing. De omvang van de earn-outregeling is afhankelijk van de ontwikkeling van de klantenportefeuille in de eerste 24 maanden na de overname. Over 2016 en 2017 heeft de earn-outregeling niet tot baten geleid. Dit betekent dat geen toekomstige baten meer worden verwacht.

13 Kostprijs van de omzet

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Doorbelaste kosten MN	75.503.355	38.690.510
Doorbelaste kosten UK vanuit MN	-	65.332
	<u>75.503.355</u>	<u>38.755.842</u>

De doorbelaste kosten MN betreffen de in rekening gebrachte uitvoeringskosten vermogensbeheer.

14 Algemene beheerskosten

	2017	2016
	€	€
Mutatie voorziening	250.000	-52.500
Kosten toezichthouders	241.427	227.959
Overig	39.396	51.686
	<u>530.823</u>	<u>227.145</u>

In 2017 is een voorziening voor het eigen risico opgenomen ten aanzien van een claim van een opdrachtgever. De mutatie van de voorziening in 2016 betreft een vrijval van de overige voorziening die in 2015 was getroffen inzake een claim.

De algemene kosten zijn inclusief de honoraria van de onafhankelijke accountant. Conform artikel 2:382a lid3 BW is de toelichting opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Mn Services N.V.

15 Belastingen

MN Vermogensbeheer maakt deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met MN en MN Fondsenbeheer, uit hoofde waarvan MN Vermogensbeheer hoofdelijk aansprakelijk is voor belastingschulden als geheel.

De belastingbete in 2017 van € 27.886 resulteert in een effectief belastingtarief van 25%. Dit is gelijk aan het nominale Nederlandse belastingtarief van 25%.

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening. Bij de berekening van de vennootschapsbelasting voor MN Vermogensbeheer wordt geen rekening gehouden met tijdelijke en of permanente verschillen van de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening. Eventuele verschillen worden meegenomen in de fiscale winstberekening van MN. De hieruit voortvloeiende latente belastingvorderingen worden in de balans van MN opgenomen.

Gemiddeld aantal werknemers

De vennootschap heeft geen personeel in dienst.

De bestuurders van de vennootschap zijn in dienst van de moedermaatschappij en ontvangen uit dien hoofde een bezoldiging. Deze kosten worden niet apart doorbelast.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Risicobeheersing

Algemeen

MN Vermogensbeheer besteedt verschillende werkzaamheden uit aan de business unit Vermogensbeheer onderdeel van Mn Services N.V., handelend onder de naam MN.

Voor de bewaking van risico's heeft MN gekozen om het "Three Lines of Defense" model te hanteren. In dit model hebben het lijnmanagement (1e lijn), risk, control en compliance (2e lijn), en Internal Audit (3e lijn) elk hun eigen verantwoordelijkheid.

De operationele bedrijfsonderdelen/business units (eerste risicobeheersingslijn) zijn primair verantwoordelijk voor de adequate beheersing van de risico's gerelateerd aan de bedrijfsvoering in het betreffende bedrijfsonderdeel. Zij moeten garanderen dat het (senior) management een weloverwogen riskmanagementbesluit kan nemen binnen de door MN gestelde kaders en gedelegeerde bevoegdheden.

Hierna wordt ingegaan op de financiële risico's voor MN Vermogensbeheer.

Concentratierisico

Het concentratie risico houdt verband met het risico dat MN Vermogensbeheer loopt een groot deel van haar omzet te verliezen, gezien de relatief grote omzet bij een beperkt aantal opdrachtgevers. De twee grootste opdrachtgevers dragen ruim 88% bij aan de omzet van MN Vermogensbeheer. Dit risico wordt als beperkt beschouwd, gezien het feit dat met deze opdrachtgevers een strategisch partnerschap is gesloten en deze partners tevens indirect aandeelhouders zijn van MN.

Kredietrisico

Het kredietrisico wordt gedefinieerd als het risico dat tegenpartijen niet aan de contractuele verplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt door MN Vermogensbeheer als gering beschouwd, gezien de kwaliteit van de debiteuren (debiteuren zijn hoofdzakelijk pensioenfondsen en verzekeraars met een lage default- of faillissementskans). De liquide middelen van MN Vermogensbeheer staan uit bij banken die minimaal een investment grade rating hebben. Het kredietrisico wordt daarom als laag ingeschat. Per 31 december 2017 bedraagt de post vorderingen € 13,4 mln (per 31 december 2016 € 15,2 mln).

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat het volume en de timing van de kasstromen binnen circa een jaar niet op een adequate wijze zijn gematched waarbij een tekort aan liquide middelen niet (eenvoudig) kan worden gecompenseerd. MN Vermogensbeheer hanteert een minimale liquiditeitsbuffer van € 16,6 mln om dit risico te mitigeren. De huidige stand van liquiditeiten is boven deze door MN geformuleerde buffer. Ook heeft MN een prognosemodel om het uitgavenpatroon te bewaken.

Marktrisico

Marktrisico omvat drie soorten risico's: valutarisico, prijsrisico en renterisico.

(a) Valutarisico: Dit betreft het risico als gevolg van posities in vreemde valuta die ontstaan door onvoldoende afstemming tussen in vreemde valuta luidende activa en passiva, dan wel door toekomstige transacties in vreemde valuta. MN Vermogensbeheer opereert alleen in Nederland, waardoor het valuta risico nihil is.

(b) Prijsrisico: Dit betreft het risico dat waarde van activa en verplichtingen zal schommelen als gevolg van veranderingen in marktprijzen (denk aan beleggingen). Dit risico is voor MN Vermogensbeheer nihil, aangezien er geen beleggingen voor eigen rekening en risico zijn waarover prijsrisico wordt gelopen. Wel kunnen wijzigingen in marktprijzen een beperkt effect hebben op de stand van het belegd vermogen als

basis voor de omzetberekening voor de dienstverlening van MN Vermogensbeheer.

(c) Renterisico: Dit wordt onderverdeeld in reële waarde renterisico en kasstroom renterisico. De eerste is het risico dat de waarde van een post fluctueert als gevolg van wijzigingen in de hoogte van de marktrente. Het kasstroom renterisico is het risico dat de toekomstige kasstromen veranderen als gevolg van de marktrente.

MN Vermogensbeheer heeft geen rentedragende vorderingen en schulden, waardoor het reële waarde renterisico nihil is.

Het kasstroom renterisico als gevolg van veranderingen in de marktrente is om dezelfde reden ook nihil.

Den Haag, 16 april 2018,

Was getekend

Was getekend

drs. L.C. van de Kieft RC MAC

drs. G.E.M. Cartigny

Overige gegevens

Statutaire bepalingen

Resultaatbestemming

Conform artikel 2: 216 BW is de algemene vergadering bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van uitkeringen, voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden. De statuten van de vennootschap hebben de bevoegdheden van de algemene vergadering tot vaststelling van de jaarrekening en bepaling van de winstbestemming niet beperkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Mn Services Vermogensbeheer B.V.

Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Mn Services Vermogensbeheer B.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 Mn Services Vermogensbeheer B.V. te Den Haag ('de vennootschap') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de winst-en-verliesrekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Mn Services Vermogensbeheer B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

FCSWMPQZEXPE-761730313-138

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl*

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414405), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 16 april 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. F.J. van Groenestein RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van Mn Services Vermogensbeheer B.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Colofon

MN Vermogensbeheer
Prinses Beatrixlaan 15
2595 AK Den Haag

Postbus 30025
2500 GA Den Haag

Telefoon (070) 3 160 160
Telefax (070) 3 160 748

